

ادبیات مدرن ایران

در فاصله دو انقلاب

تألیف و ترجمه

دکتر یغوب آئند

استاد دانشگاه تهران

انتشارات مولی

سرشناسه: آرژند، یعقوب، ۱۳۳۸ - گردآورنده

عنوان و نام پدیدآور: ادبیات مدرن ایران در فاصله دو انقلاب: تألیف و ترجمه [گردآورنده] یعقوب آرژند
مشخصات نشر: تهران، مولى، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهري: بیست و شش، ۳۰ص، ۲۱/۵×۲۱/۵ س.م.

شابک: 978-600-339-078-2

وضعیت فهرست نویسی: فبیا

موضوع: ادبیات فارسی -- ایران -- قرن ۱۳ق. -- ۱۴ -- تاریخ و نقد -- مقاله‌ها و خطابه‌ها

موضوع: Iran -- 20th century -- History and criticism -- Addresses, Essays, Lectures

Persian literature

موضوع: نقد ادبی -- ایران -- تاریخ -- قرن ۱۳ق. -- ۱۴ -- مقاله‌ها و خطابه‌ها

موضوع: Iran -- History -- 19 - 20th century -- Addresses, essays, lectures

Literary criticism

موضوع: شاعران ایرانی -- قرن ۱۳ق. -- ۱۴ -- سرگذشتنامه

موضوع: Poets, Persian -- 19th -20th century-- Biography

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ - ۴۰۳ / ۴ PIR۲۵۲۵

رده بندی دیویی: ۸۵۰/۹۰۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۵۵۹۹۷

انشارات مولی

تهران: خیابان انقلاب-چهارراه ابوریحان-شماره ۱۱۵۸ تلفن: ۶۶۴۰۹۲۱-۶۶۴۰۰۷۹-نمابر: ۶۶۴۰۰۰۷۹

وب سایت: www.molapub.com • اینستاگرام: molapub • تلگرام: molapub • ایمیل: molapub@yahoo.com

ادبیات مدرن ایران در فاصله دو انقلاب

تألیف و ترجمه: دکتر یعقوب آرژند، استاد دانشگاه تهران • ویراستار: مهناز عیسی‌زاده

چاپ اول: ۱۳۹۷=۱۴۴۰ • ۵۲۰ نسخه • ۲۹۹/۱
۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۹-۰۷۸-۲ ISBN: 978-600-339-078-2

خوشنویسی و حروف‌نگاری جلد: استاد حمید عجمی

حروفچینی: درچه کتاب • لیتوگرافی و چاپ: ایران مصور • صحافی: نوری

کلیه حقوق مربوط به این اثر محفوظ و متعلق به انتشارات مولی است

انشارات مولی

۱۱۰۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

پیش از هر چیز	یازده
مدخل: تعدادی سر و یک دهه	سیزده
۱. درآمد	سیزده
۲. تجدید و ترمیم	هفده
۳. تجدید در نثر	نوزده
روزنامه نگاری	بیست
داستان نویسی	بیست و یک
نمایشنامه نویسی	بیست و دو
نقد و تحقیق	بیست و سه
*	
بخش اول: شعر مشروطه	۸۳-۱
فصل اول: چهره های شعر مشروطه	۱
محمد تقی بهار	۱
ابوالقاسم لاهوتی	۱۱
میرزا ابوالقاسم عارف	۱۷
ایرج میرزا	۲۳
محمد رضا عشقی	۲۵
پروین اعتصامی	۲۹
نیما یوشیج	۳۵

۴۷	فصل دوم: مفاهیم اجتماعی - سیاسی شعر
۶۸	فصل سوم: تأثیرات ادبی اروپا
۱۷۶ - ۸۵	بخش دوم: ادبیات مدرن ایران: سه دیدگاه
۸۵	فصل اول: درآمدی بر ادبیات مدرن ایران
۸۵	۱. مدخل
۸۶	۲. زمینه اجتماعی
۹۱	۳. ویژگی های عمومی
۹۴	۴. قالب های مدرن شعر فارسی
۹۶	۵. انواع ادبی
۱۰۲	فصل دوم: انواع بی در ادبیات مدرن ایران
۱۰۴	۱. سبک های پیاپی
۱۰۷	۲. شعر دور پهلوی
۱۱۰	۳. نفی و انکار در دهه سی: نیما یوشیج
۱۱۳	۴. شاعران مدرن: ماص
۱۲۷	۵. نثر مدرن فارسی: رمان
۱۲۸	۶. نثر مدرن فارسی: داستان کوتاه
۱۴۰	۷. نمایش در ایران
۱۴۳	۸. تداوم و تحول
۱۴۶	فصل سوم: زبان و بیان مدرن ادبی در دهه چهل
۱۴۸	۱. از شعر قدمایی تا شعر نو
۱۵۲	۲. نوگرایان
۱۵۷	۳. شعر متعهد و غیر متعهد
۱۵۹	۴. شاعران غیر سیاسی
۱۶۱	۵. موج نو
۱۶۳	۶. دگرگونی نثر
۱۶۵	۷. داستان نویسی دهه چهل

۱۷۰	۸. نمایشنامه نویسی: شکل جدید هنری
۱۷۵	۹. نتیجه
۲۶۴-۱۷۷	بخش سوم: داستان نویسی
۱۷۷	فصل اول: داستان نویسی در ایران
۱۷۷	۱. مفهوم قصه در ادبیات کهن فارسی
۱۷۹	۲. داستان نویسی مدرن ایران: تلاش های نخستین
۱۸۳	۳. نوآوران ادبیات داستانی ایران
۱۹۰	فصل دوم: داستان نویسی مدرن ایران: گذری و نظری
۱۹۰	۱. بانگ یختگی
۱۹۳	۲. طلبش: داستان نویسی مدرن
۱۹۴	۳. دوره رضاشاه
۲۰۳	۴. دهه ۳۲۰ ش.
۲۱۰	۵. دهه ۳۳۰ ش.
۲۱۸	۶. دهه ۱۳۴۰ ش.
۲۳۸	۷. دهه ۱۳۵۰ ش.
۲۵۳	فصل سوم: داستان نویسی کوتاه ایران از دهه ۱۳۱۰ ش. به بعد مسعود زوارزاده
۲۵۳	۱. درآمد
۲۵۵	۲. دهه ۱۳۲۰ ش.
۲۶۱	۳. دهه ۱۳۳۰ ش.
۲۶۳	۴. دهه ۱۳۴۰ ش.
۲۶۵-۲۱۵	بخش چهارم: تئاتر ایران (۱۳۵۷-۱۳۰۰ ش.)
۲۶۵	فصل اول: دوره رضاشاه (۱۳۲۰-۱۳۰۴ ش.)
۲۶۵	۱. درآمد
۲۷۱	۲. تهران
۲۷۸	۳. تبریز
۲۷۸	۴. رشت

۲۷۹	۵. قزوین
۲۷۹	۶. اردبیل
۲۸۰	۷. کرمانشاه
۲۸۰	۸. اصفهان
۲۸۲	۹. مشهد
۲۸۳	۱۰. شیراز
۲۸۴	۱۱. سایر شهرها
۲۸۸	فصل دوم: دور محمد رضا شاه (۱۳۵۷ - ۱۳۲۰ ش.)
۲۸۸	۱. مشهد
۲۹۰	۲. تبریز
۲۹۰	۳. مشهد
۲۹۳	۴. قزوین
۲۹۵	۵. شیراز
۲۹۶	۶. همدان
۲۹۶	۷. تهران
۳۰۵	۸. بازیگران و نمایشنامه‌نویسان برجسته
۳۰۸	۹. جشنواره‌های تئاتر
۳۱۱	۱۰. تئاتر در آستانه افول
۳۱۷-۳۵۳	بخش پنجم: در باب مطبوعات
۳۱۷	فصل اول: جریان‌های فکری - فرهنگی ۱۳۲۰ - ۱۳۰۰ ش. - حال کنونی
۳۲۵	فصل دوم: مطبوعات ایران در دهه ۱۳۲۰ ش.
۳۳۷	فصل سوم: رسانه‌های همگانی در دهه ۱۳۴۰ ش.
۳۳۸	۱. تکوین رسانه‌های همگانی
۳۴۰	۲. رادیو
۳۴۳	۳. تلویزیون
۳۴۵	۴. روزنامه‌ها

۳۴۹	۵. ممیزی و سانسور
۳۵۱	۶. مجلات و نشریات ادواری
۳۵۵-۴۰۷	بخش ششم: فولکلور و ادبیات عامه
۳۵۵	فصل اول: جلوه‌های زبان عامیانه در نشر دوره مشروطه
۳۵۵	۱. درآمد
۳۵۶	۲. طلیعة ترجمه
۳۶۲	۳. طلیعة نوشتار
۳۶۵	۴. سیر سنتی قصه
۳۶۷	۵. علی اکبر دهخدا: چرند و پرند
۳۷۰	۶. محمد علی جمالزاده: یکی بود، یکی نبود
۳۷۳	۷. شناسنامه نویسی
۳۷۸	فصل دوم: ادبیات عامیانه ایران
۳۶۹	فصل سوم: تتبع در باب ادبیات عامیانه ایران
۴۷۶-۴۰۹	بخش هفتم: شعر قدمایی مدرن ایران
۴۰۹	درآمد
۴۱۱	فصل اول: کهنه پردازان نوگرا
۴۱۵	نمونه‌ها
۴۴۴	فصل دوم: نوپردازان کهنه‌گرا
۴۴۹	نمونه‌ها
۴۷۷	بخش هشتم: برگزیده‌ها
۴۷۷	شعر نو
۴۷۷	درآمد
۴۸۰	نمونه‌ها

فهارس

۶۰۱	اسامی اشخاص
۶۱۵	اسامی جایها
۶۱۷	اسامی کتابها

پیش از هر چیز

ادبیات مدرن ایران در فاصله انقلاب، یکسر جدال بین کهنه و نو بود و نوراد در حدود مایه‌های خود بر کرسی نشاند و جملاتی فکری تازه‌ای را فراروی خوانندگان گشود. جملگی این تحولات در گستره‌ی نشر بیشتر از جای پرتی شعری داد. شعر در حصار عروض قدماپی زنجیر شده بود و شاعر تا این زنجیرها را از هم گسلد و فرم آن را بشکند و شعر نو را پدید آورد، نشر فرسنگ‌ها از آن پیشی گرفته بود و بلاغت وانی و سادگی، به ویژه در عوالم روزنامه‌نگاری و ادب داستانی و نمایشی و نقادی صورتی دیگر از زندگی فرهنگی مردم شده بود. انطباق نشر با روحیات مردم سریع تر صورت گرفت؛ گرچه شعر با بهی از ذوق و شوق و حسن سلیقه به زندگی مردم معنایی تازه بخشید و در زیست مشترک آنها با چهری نو عرض وجود کرد.

ادبیات مدرن ایران دورنمایی وسیع دارد. در آن ادب و سیاست با طرزی بارز و روشن ملازم هم هستند و همین خصلت بدان دریچه و درگاهی تازه می‌بخشد. رسانه‌ی ساختار آن را به کل یگانه می‌کند. سبکها و اسلوبهای مختلف را می‌آزماید و افقهای بی‌انتهای راه در روی خواننده می‌گشاید. در نشر ادب داستانی و نمایشی و نقادی و رسانه‌ای را فراروی می‌نهد. ادبیات داستانی روشنگریها و روشن‌نگریهای اجتماعی و فرهنگی را و جبهه همت خود قرار می‌دهد و در زوایا و مضامین مختلف از تاریخی و عاشقانه و ماجراجویانه تا اجتماعی و سیاسی، کارمایه‌ای بایسته پدید می‌آورد. ادبیات نمایشی هم راه به چنین برداشتها می‌گشاید و با تکیه بر استعداد و قریحه‌ی بومی با زندگی مدرن ایران هم‌آوا می‌شود.

گفتنی است که مباحث این کتاب از ذهن و زبان و ضمیر ادب‌پژوهان خارج از کشور (جز

مطالب خودنگارنده) در باب ادبیات مدرن ایران در فاصله دو انقلاب منشأ می گیرد و طبیعی است که مایه هایی از دید و برداشت و رویکردهای فکری آنها را در التزام خود دارد. مباحث از منابع مختلف انتخاب، تدوین و ترجمه شده است. مباحث کتاب در یک مدخل و هشت بخش و هر بخش در چند فصل تدوین شده است. با اینکه مباحث هر بخش، هر یک به تنهایی استقلال دارد، از بعضی لحاظ، گاهی هاله ای از تکرار را، البته از زاویه دیدی جدید، باز می نماید. این نکته البته از ارزش کل کتاب نمی کاهد چون هر پژوهشگری با برداشت و بافت خاص کلام خود، گفته هارا باز می گوید و با دید و دریافتی تازه سخن را به پایان می برد. خود این نوع نگاهها در برداشت نویی، نوآور و نونگر است و قطعاً اطلاع و ایده ای جدید برای خواننده دارد.

بر این نکته تأکید می ورزم که در پس پشت فراز آمدن این کتاب چیزی جز علاقه به دانش افزایی در قلمرو ادبیات مدرن ایران نبود. چاپ کتاب را نشر مولی به عهده گرفت و دقت و کمال را پشتوانه آن برد. دقت، قیق خانم مهندس مهناز رئیس زاده در بازخوانی متن، ویرایش مطبعی و نکته سنجی ها و مولف خواننده ستودنی است. زحمات مهندس حسین مفید در ضبط و نقل عکس ها و آرایش صفحات سرچیدار و مراعات دوستی خالی نیست، دینی است برگردن نگارنده که در لفظ نمی گنجد. ذوق، سنجیده و دقت ورزیده سرکار خانم بابائی در حروف نگاری کتاب کاملاً پیداست؛ سپاس از این است؛ و سپاس از خوانندگان که در این عصر وقفه و رکود شعر و ادب و کتاب، جدایی از علم و ادب را روانمی دارند و ذوق سلیم را با ذوق تعلیم و تعلم در می آمیزند.

ی. آژند

۹۶/۱۰/۱۵

تهران